

ONDERWIJS- EN EXAMENREGELING

Geldig vanaf 1 september 2026.

Masteropleiding Management van de Publieke Sector

Deze onderwijs- en examenregeling is gebaseerd op de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) en op de door de Universiteit Leiden vastgestelde universitaire richtlijnen, te weten:

- het kaderdocument Leidse Register Opleidingen;
- de universitaire jaarindeling;
- Regeling inschrijving, collegegeld en examengeld;
- Regeling toelating masteropleidingen;
- Protocol Surveillance op Afstand;

De model-OER wordt in het Nederlands vastgesteld en daarna in het Engels vertaald. Indien er onverhoopt verschillen zijn tussen de beide versies, is de Nederlandse versie leidend.

Overeenkomstig artikel 7.14 WHW beoordeelt het faculteitsbestuur de onderwijs- en examenregeling regelmatig en weegt daarbij, ten behoeve van de bewaking en zo nodig bijstelling van de studielast, het tijdsbeslag dat daaruit voor de studenten voortvloeit. De opleidingscommissie heeft op grond van artikel 9.18 WHW tot taak de wijze van uitvoeren van de onderwijs- en examenregeling jaarlijks te beoordelen.

Inhoud

1. Algemene bepalingen
2. Beschrijving van de opleiding
3. Onderwijsprogramma
4. Tentamens en examens, vervolgopleiding
5. Toegang en toelating tot de opleiding
6. Studiebegeleiding en studieadvies
7. Evaluatie van het onderwijs
8. Slotbepalingen

Bijlagen

- Inschrijfprotocol: [Inschrijfprotocol](#)
- Studiegids <https://studiegids.leidenuniv.nl>

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1.1 Toepasselijkheid van de regeling

Deze regeling is van toepassing op het onderwijs en de examens van de masteropleiding Management van de Publieke Sector, hierna te noemen: de opleiding.

De opleiding is ingesteld in de Faculteit der Governance and Global Affairs van de Universiteit Leiden, hierna te noemen: de faculteit, en wordt in Den Haag verzorgd door het instituut Bestuurskunde.

Artikel 1.2 Begripsbepalingen

In deze regeling wordt verstaan onder:

- a. beoordelaar, eerste/tweede de examinerator die als eerste dan wel als tweede de scriptie/het eindwerkstuk/het afstudeerverslag/eindwerk van een opleiding leest en beoordeelt. De eerste beoordelaar treedt tevens op als begeleider;
- b. digitale onderwijsleeromgeving een digitale omgeving waarin de student kan samenwerken, communiceren en leren, zoals Brightspace;
- c. ECTS: European Credit (Transfer System);
- d. examen: omvat de tentamens, verbonden aan de tot de opleiding of de propedeutische fase van de opleiding behorende onderwijseenheden, met inbegrip van een door de examencommissie zelf te verrichten onderzoek als bedoeld in artikel 7.10, tweede lid, van de wet;
- e. examencommissie: de examencommissie van de opleiding, ingesteld en benoemd door het faculteitsbestuur krachtens artikel 7.12a van de wet;
- f. examinerator: degene die door de examencommissie is aangewezen ten behoeve van het afnemen van tentamens, krachtens artikel 7.12c van de wet;
- g. inschrijfprotocol het protocol met specifieke en bindende informatie over de inschrijving voor onderwijseenheden, tentamens en examens, vastgesteld door het College van bestuur.

<https://inschrijfprotocol.universiteitleiden.nl/>. Het inschrijfprotocol maakt als bijlage onderdeel uit van deze regeling;

h. judicium:	nadere kwalificatie van de examencommissie over een afgelegd examen;
i. kalenderdag	periode van 24 uur die om middernacht begint en op de kalender door een datum wordt aangeduid, dit zijn alle dagen waaronder werkdagen, weekeinde, erkende feestdagen en verplichte sluitingsdagen;
j. Leids universitair register opleidingen:	het onder verantwoordelijkheid van het College van Bestuur gehouden register van de door de Universiteit Leiden verzorgde opleidingen als bedoeld in artikel 7 van het Bestuurs- en beheersreglement;
k. niveau:	het niveau van een onderwijseenheid volgens de abstracte structuur zoals omschreven in het kaderdocument Leids universitair register opleidingen ¹ ;
l. nominale studieduur	de studielast zoals vastgelegd in het Centraal Register Opleidingen in studiejaren;
m. onderwijsbureau	loket in de faculteit waar de student terecht kan voor informatie en inschrijving voor het onderwijs (onderwijs informatie centrum, servicedesk, <facultaire naam>)
n. onderwijseenheid:	de vakken en praktische oefeningen van de opleiding als bedoeld in artikel 7.3 van de wet. De studielast van elke onderwijseenheid wordt uitgedrukt in gehele studiepunten. Aan elke onderwijseenheid is een tentamen verbonden;
o. onderwijstaal:	de taal van een opleiding waarin colleges en werkgroepen worden gegeven en tentamens en examens worden afgenomen;

¹ Het kaderdocument Leids universitair register opleidingen

- p. opleiding: de opleiding waarop de OER betrekking heeft: een samenhangend geheel van onderwijsseenheden, gericht op de verwezenlijking van welomschreven doelstellingen op het gebied van kennis, inzicht en vaardigheden waarover degene die de opleiding voltooit, dient te beschikken. Aan elke opleiding is een examen verbonden;
- q. portfolio: een dossier van monitoring en beoordeling waarmee studenten (1) aannemelijk maken te beschikken over een niveau van academische vorming dat voldoende is voor het verwerven van het diploma, (2) inzicht geven in het persoonlijk proces van academische vorming gedurende de opleiding, en (3) begeleiding en studieloopbaanadvisering mogelijk maken;
- r. premaster mogelijkheid om tekortkomingen weg te nemen in verband met het niet voldoen aan de toelatingseisen als bedoeld in artikel 7.30 e van de wet;
- s. praktische oefening: een praktische oefening als (onderdeel van) een tentamen of examen als bedoeld in artikel 7.13, tweede lid, sub d van de wet, in één van de volgende vormen:
- het maken van een scriptie/eindwerkstuk/afstudeerverslag/eindwerk van een opleiding,
 - het maken van een werkstuk of een proefontwerp
 - het uitvoeren van een onderzoekopdracht,
 - het deelnemen aan veldwerk of een excursie,
 - het doorlopen van een stage, of
 - het deelnemen aan een andere onderwijsleeractiviteit die gericht is op het verwerven van bepaalde vaardigheden;
- t. student: degene die is ingeschreven aan de Universiteit Leiden voor het volgen van het onderwijs en/of het afleggen van de tentamens en de examens van de opleiding;
- u. Studiegids: de digitale studiegids bevattende specifieke en bindende informatie over de opleiding, <https://studiegids.universiteitleiden.nl/>. De Studiegids maakt als bijlage onderdeel uit van deze regeling.

- v. studiepunt: de eenheid uitgedrukt in EC waarmee volgens de wet de studielast van een onderwijseenheid wordt uitgedrukt; volgens het ECTS is één studiepunt gelijk aan 28 uren studie;
- w. tentamen: een onderzoek naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de student met betrekking tot een bepaalde onderwijseenheid, alsmede de beoordeling van de uitkomsten van dat onderzoek (overeenkomstig artikel 7.10 van de wet). Het onderzoek kan zowel schriftelijk, mondeling als digitaal, of een combinatie hiervan, plaatsvinden. Een tentamen kan uit meerdere deeltentamens bestaan. Uitsluitend aan een tentamen zijn studiepunten verbonden. Het onderzoek wordt uitgevoerd conform de door de examencommissie bepaalde werkwijze voor de kwaliteitsborging van tentamens en examens;
- x. toelatingscommissie: de commissie, ingesteld door het faculteitsbestuur, die tot taak heeft te beoordelen, met toepassing van de toelatingseisen krachtens artikel 7.30b, eerste, tweede en derde lid van de wet en de universitaire regeling toelating masteropleidingen, welke verzoekers tot deze masteropleiding kunnen worden toegelaten;
- y. werkdag: maandag tot en met vrijdag, met uitzondering van de erkende feestdagen en de door het College van Bestuur aangewezen verplichte sluitingsdagen;
- z. de wet: de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW);
- aa. inzage de mogelijkheid voor de student kennis te nemen van het beoordeelde werk, de vragen en opdrachten van het desbetreffende tentamen, alsmede van de normen (criteria) aan de hand waarvan de beoordeling heeft plaatsgevonden.
- ab. nabespreking de mogelijkheid voor de student om vragen te kunnen stellen naar aanleiding van zijn beoordeelde werk, de vragen en opdrachten van het desbetreffende tentamen, alsmede van de normen (criteria) aan de hand waarvan de beoordeling heeft plaatsgevonden.

De overige begrippen hebben de betekenis die de wet daaraan toekent.

Artikel 1.3 **Gedragcodes**

1.3.1 De gedragscode Omgangsvormen² is van toepassing; deze is bedoeld om een kader te scheppen voor een goed, veilig en stimulerend werk- en studieklimaat binnen de Universiteit Leiden, waarbij docenten en studenten op respectvolle wijze met elkaar omgaan en waarbij wederzijdse acceptatie en wederzijds vertrouwen belangrijke waarden zijn.

1.3.2 De Gedragscode onderwijs op afstand is van toepassing³; deze geeft richtlijnen voor het lesgeven en leren via digitale omgevingen, remote omgevingen of elke vorm van onderwijs die voornamelijk afhankelijk is van IT-services.

1.3.3. Tevens is de Regeling ICT en internetgebruik⁴ van toepassing. De regeling regelt het verantwoord gebruik van de ICT-voorzieningen en internet en de wijze waarop controle op het gebruik plaatsvindt. De regeling beschrijft ook welk gedrag niet wordt getolereerd en welke consequenties daar aan verbonden zijn.

1.3.4 Op het onderwijs van de opleiding is voorts de Gedragscode van de Faculteit Governance and Global Affairs⁵ van toepassing. De Gedragscode van de Faculteit Governance and Global Affairs bestaat uit een aantal kernwaarden ten einde alle studenten en medewerkers een eerlijk, open, veilig en inspirerend studie- en werkklimaat te bieden.

² [De gedragscode omgangsvormen](#)

³ [Gedragscode onderwijs op afstand](#)

⁴ [Regeling ICT en internetgebruik](#)

⁵ [Gedragscode van de Faculteit Governance and Global Affairs](#).

Hoofdstuk 2 Beschrijving van de opleiding

Artikel 2.1 Doel van de opleiding

Het doel van de opleiding is:

De master Management van de Publieke Sector (MPS) heeft zowel algemene als gespecialiseerde academische kennis en vaardigheden op het gebied van de werking van de publieke sector in de politieke en maatschappelijke omgeving. In het programma worden studenten opgeleid tot een academisch geschoolde professional voor een toekomst in het publieke domein. Studenten doen in het programma wetenschappelijke kennis op en worden getraind in academische vaardigheden. Ze worden zo voorbereid om maatschappelijke uitdagingen te analyseren en aan te pakken.

In beide afstudeerrichtingen staan de volgende doelen centraal:

- **disciplinaire focus:** de student wordt geschoold in de belangrijkste (inter)nationale wetenschappelijke bestuurskundige theorieën en concepten.
- **multidisciplinair werken:** de student verwerft kennis uit andere (sub)disciplines of toepassingsgebieden en zet deze in binnen de bestuurskunde.
- **methodisch werken:** de student leert een probleem via een systematische aanpak identificeren en analyseren om zo te komen tot verschillende oplossingsrichtingen.
- **praktijkgericht werken:** de student doet ervaring op met het werken met professionals met verschillende achtergronden en visies.

De student dient een van de twee afstudeerrichtingen te kiezen:

- **dagprogramma: Politiek, Beleid en Management (PBM) start jaarlijks in september:** waarin een goed begrip van de centrale concepten en theorieën op dit terrein binnen de bestuurskunde centraal staan, en waarbij analyseren, reflecteren en oplossingsgericht werken centraal staan **op basis van een methodologisch verantwoorde aanpak;**
- **avondprogramma: Bestuur en Advisering (BA) start jaarlijks in februari:** waarin een goed begrip van de centrale concepten en theorieën op dit terrein binnen de bestuurskunde centraal staat, en **waarbij handelingsgericht werken (ook bij de scriptie) en beleidsadvisering** meer aandacht krijgen.

Artikel 2.2 Afstudeerrichtingen

De opleiding Management van de Publieke Sector kent de volgende afstudeerrichtingen:

- Politiek, Beleid en Management (PBM): dagopleiding, start jaarlijks in september.
- Bestuur en Advisering (BA): avondopleiding start jaarlijks in februari.

Met ingang van september 2025 is de algemene overgangsregeling voor studenten die in studiejaar 2020-2021 of eerder zijn begonnen, niet meer van toepassing.

Artikel 2.3 Eindkwalificaties

Afgestudeerden van de opleiding hebben de onderstaande eindkwalificaties bereikt, gerangschikt volgens de Dublin-descriptoren:

a. kennis en inzicht

De afgestudeerde van de masteropleiding Management van de Publieke Sector (MPS) beschikt over:

1. een grondig begrip van de belangrijkste concepten, theorieën en benaderingen op het gebied van het management van de publieke sector.
2. theoretisch verdiepte kennis van en inzicht in één van de profielen.
3. gedegen kennis van en inzicht in sociaalwetenschappelijke methodologie en haar uitgangspunten om zelfstandig analyses uit te voeren en maatwerkoplossingen te zoeken voor vraagstukken en problemen uit de praktijk van het management van de publieke sector.

PBM

4. grondige kennis van en inzicht in normatieve en bestuursethische aspecten die in een rol spelen in deze vraagstukken en problemen, c.q. de te formuleren maatwerkoplossingen.

BA

4. grondige kennis van en inzicht in de conflicterende taken, doelen en belangen, met name in het kader van een betrouwbare en integere overheid en gevoed door de professionele praktijkervaring van de afgestudeerde.

b. toepassen kennis en inzicht

De afgestudeerde van de masteropleiding MPS is in staat om:

1. gebruik te maken van kennis en inzichten uit de specifieke bestuurskundige profielen en gerelateerde disciplines zoals openbare financiën, economie, organisatiepsychologie en/of -sociologie, politicologie, communicatiewetenschap, nodig om vraagstukken te analyseren en effectief te adresseren;
2. relevante wetenschappelijke literatuur en verdere informatie te verzamelen, organiseren en selecteren met behulp van moderne digitale technieken, en kritisch en onafhankelijk te verwerken;
3. een onderzoeksopzet te ontwerpen en geschikte instrumenten te kiezen of te ontwikkelen gericht op het verzamelen van relevante kwalitatieve en/of kwantitatieve data, en dit onderzoek uit te voeren afgestemd op de normatieve en ethische aspecten die spelen in de context waarin het onderzoek plaatsvindt;
4. het zelfstandig toepassen van conceptuele modellen op empirie óf ontwerpen van oplossingen (beleid, adviezen, organisatieverandering, beïnvloeding).

PBM

5. vanuit wetenschappelijk en vanuit toepassingsgericht, professioneel perspectief een kritische analyse te maken van bestuurskundige vraagstukken die zich met name rond het verkeer tussen organisaties en hun omgeving en zich op verschillende beleidsterreinen afspelen. Hierbij staat oplossingsgericht werken centraal staat op basis van een methodologisch verantwoorde aanpak.

BA

5. vanuit wetenschappelijk en vanuit toepassingsgericht, professioneel perspectief een kritische analyse te maken van bestuurskundige vraagstukken, die spelen in de onderlinge

relaties tussen de publieke organisaties en de omgeving. Hierbij krijgt het oplossingsgericht werken op basis van een methodologisch verantwoorde aanpak mede aandacht.

c. oordeelsvorming

De afgestudeerde van de masteropleiding MPS is in staat om:

1. resultaten van onderzoek te evalueren en te interpreteren op een kritische en onafhankelijke manier, waarbij van gebruik gemaakt wordt van bestuurskundige theorieën in het algemeen en een van de specifieke profielen in het bijzonder;
2. conclusies, aanbevelingen en/of oplossingen te formuleren aan de hand van een afgewogen en evenwichtige oordeelsvorming, waarbij ook rekening gehouden wordt met de context van de onderzochte casuïstiek en met de argumenten en oordelen van derden.

PBM

3. op relevante normatieve en ethische kwesties te reflecteren, met name publieke waarden en 'good governance'.

BA

3. op conflicterende taken, doelen en belangen te reflecteren, met name in het kader van een betrouwbare en integere overheid.

d. communicatie

De afgestudeerde van de masteropleiding MPS is in staat om:

1. verslag te leggen van onderzoek, resultaten, argumentatie en conclusies, en verdere af- en overwegingen in een rapportage die voldoet aan (bestuurs)wetenschappelijke eisen;
2. het onderzoek, c.q. de onderzoeksresultaten en conclusies, zowel alleen op hoofdlijnen als ook tot in detail, audiovisueel te presenteren aan een publiek van wetenschappelijke peers, aan een breder professioneel publiek en aan een publiek van geïnteresseerde leken, en een constructieve discussie te entameren en te leiden;
3. Effectief te communiceren en samen te werken met wetenschappelijke en met professionele collega's ook in interdisciplinaire en multiculturele setting, en met gebruikmaking van 'sociale' en andere 'nieuwe' digitale media.

e. leervaardigheden

De afgestudeerde van de masteropleiding MPS is in staat om:

1. primaire en secundaire wetenschappelijke - en vakliteratuur systematisch en efficiënt te bestuderen en verwerken;
2. te werken onder tijdsdruk en daarbij een time-on-task benadering in de planning te gebruiken;
3. een PhD- of andere vervolgopleiding te beginnen;
4. zelfstandig activiteiten te ontplooien die noodzakelijk zijn om opgebouwde professionaliteit in stand te houden en verder uit te breiden.

PBM

5. bewust te zijn van de uitdagingen van het functioneren in een omgeving waar publieke waarden conflicten een rol spelen.

BA

5. bewust te zijn van het spanningsveld waarin publieke organisaties zich in bevinden.

Artikel 2.4 **Inrichting van de opleiding**

De opleiding Management van de Publieke Sector wordt voltijds verzorgd.

De nominale studieduur van de voltijdopleiding is 1 jaar.

De afstudeerrichting Politiek, Beleid en Management wordt overdag verzorgd en de afstudeerrichting Bestuur en Advisering wordt in de avonden verzorgd.

Artikel 2.5 **Studielast**

De opleiding heeft een studielast van 60 studiepunten.

Artikel 2.6 **Aanvang van de opleiding; uniforme jaarindeling**

De opleiding start op 1 september (afstudeerrichting: Politiek, Beleid en Management) en op 1 februari (afstudeerrichting: Bestuur en Advisering) van ieder jaar. Het cursorisch onderwijs van de opleiding is ingericht volgens de universitaire semesterindeling en omvat 42 onderwijsweken.

Artikel 2.7 **Examens van de opleiding**

Aan de opleiding is een masterexamen verbonden.

Artikel 2.8 **Onderwijstaal**

2.8.1 Met inachtneming van de Gedragscode voertaal⁶ is (zijn) de onderwijstaal/talen waarin het onderwijs wordt verzorgd Nederlands en is de taal waarin de tentamens en examens worden afgenomen Nederlands. De student wordt geacht de gebruikte onderwijstaal/talen binnen de opleiding voldoende te beheersen. Conform de eisen geformuleerd in artikel 5.2.3. De faculteit publiceert in voorkomende gevallen voor Engelstalige opleidingen een Onderwijs- en Examenregeling in het Engels.

2.8.2 In afwijking van artikel 2.8.1 kan de Examencommissie, in overeenstemming met de Richtlijn taalbeleid⁷, in individuele gevallen toestaan dat de scriptie wordt geschreven in een andere taal.

Artikel 2.9 **Kwaliteit**

⁶ Gedragscode voertaal, artikel 4.

⁷ [Richtlijn taalbeleid](#)

De opleiding is geaccrediteerd door de NVAO⁸ en voldoet aan de kwaliteitseisen die op nationaal en internationaal niveau aan opleidingen worden gesteld. Ook voldoet de opleiding aan de kwaliteitsstandaarden voor het onderwijs die zijn vastgelegd in het kaderdocument Leids universitair register opleidingen.

⁸ [De Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie](#)

Hoofdstuk 3 Onderwijsprogramma

Artikel 3.0 Uitzonderingen vanwege overmachtssituaties

3.0.1 Indien deelname aan onderwijsseenheden of de verzorging daarvan, zoals in deze regeling of in de Studiegids is vastgelegd, niet mogelijk is vanwege een crisis of andere overmachtsomstandigheden, zullen wijzigingen hierin tijdig bekend worden gemaakt door het daartoe bevoegde orgaan. De bekendmaking gebeurt in ieder geval op Brightspace dan wel wordt op Brightspace vermeld via welk ander medium hierover wordt gecommuniceerd. Onder een crisis wordt verstaan een crisis als omschreven in artikel 1 van de Regeling Coördinatie Crisisbeheersing Universiteit Leiden.

Artikel 3.1 Verplichte onderwijsseenheden

3.1.1 De opleiding omvat verplichte onderwijsseenheden met een totale studielast van 60 studiepunten. Onderdeel van de verplichte onderwijsseenheden vormen de vooraf vastgestelde onderwijsseenheden waaruit de student verplicht een keuze moet maken.

3.1.2 In de Studiegids wordt de feitelijke vormgeving nader omschreven, te weten de studielast, het niveau⁹, de inhoud, de tentaminering en de onderwijsvorm van de onderwijsseenheden van het onderwijsprogramma.

3.1.3. Bij een dermate groot verschil tussen het verwachte en het gerealiseerde studentenaantal in een onderwijsseenheid, waardoor de geplande onderwijs- dan wel toetsvorm niet meer passend is voor de groepsgrootte, houdt het Instituutsbestuur zich het recht voor de onderwijs- en toetsvormen aan te passen. Als dit gebeurt, wordt voorafgaand toestemming gevraagd aan de examencommissie en worden opleidingscommissie en studenten hierover tijdig geïnformeerd.

Artikel 3.2 Keuzevrijheid

3.2.1 Naast de in 3.1.1 genoemde onderwijsseenheden kiest de student onderwijsseenheden met een totale studielast van 0 studiepunten.

3.2.2 De keuze van de onderwijsseenheden behoeft de goedkeuring van de examencommissie.

3.2.3 Naast de aan deze universiteit gedoeerde onderwijsseenheden komen voor de invulling van de keuzeruimte – onder goedkeuring van de examencommissie – onderwijsseenheden verzorgd door een andere Nederlandse of een buitenlandse universiteit dan wel van een andere rechtspersoon met geaccrediteerd initieel hoger onderwijs in aanmerking.

3.2.4 Een student die is ingeschreven voor de opleiding kan zelf een programma samenstellen uit onderwijsseenheden die door een instelling worden verzorgd waaraan een examen is verbonden. Hiervoor is toestemming nodig van de meest van toepassing zijnde examencommissie. Bij het verlenen

⁹ [Conform de ‘abstracte’ structuur als omschreven in het Kaderdocument Leids universitair register opleidingen.](#)

van de toestemming geeft deze examencommissie tevens aan tot welke opleiding van de instelling dat programma wordt geacht te behoren¹⁰. Indien nodig wijst het College van Bestuur een examencommissie aan die met de beslissing is belast.

Artikel 3.3 **Praktische oefeningen**

3.3.1 Bij elk van de in de Studiegids vermelde onderwijseenheden is aangegeven welke praktische oefeningen zij omvatten, welke de aard en de omvang is van de werkzaamheden van de student, alsmede of deelname aan die praktische oefeningen verplicht is met het oog op de toelating tot het afleggen van (andere onderdelen) van het tentamen, behoudens de bevoegdheid van de examencommissie vrijstelling van die verplichting te verlenen, al dan niet onder oplegging van vervangende eisen.

3.3.2 In de Studiegids staan omvang en studielast van het eindwerkstuk/de scriptie/het afstudeerverslag/eindwerk van een opleiding beschreven. Daarbij zijn de normen vermeld waaraan het eindwerkstuk//de scriptie/het afstudeerverslag/eindwerk van een opleiding moet voldoen.

Artikel 3.4 **Deelname aan onderwijseenheden en tentamens**

Artikel 3.4.1 **Deelname aan onderwijseenheden**

3.4.1.1 De student dient zich in te schrijven voor de onderwijseenheid volgens het geldende inschrijfprotocol¹¹. Dit betekent dat de student zich in MyStudymap inschrijft voor een onderwijseenheid en daarbij de activiteiten aanvinkt waar de student aan mee wil doen (hoorcollege, werkcollege, praktische oefening en tentamen). Inschrijven kan tot uiterlijk vijf kalenderdagen voor aanvang. Voor sommige onderwijseenheden geldt de termijn zoals is bepaald in de beschrijving van de onderwijseenheid in de Studiegids en in artikel 3.4.1.2. Voor de inschrijving voor het tentamen geldt een afwijkende termijn zoals is bepaald in artikel 3.4.2.

3.4.1.2 In geval van een onderwijseenheid met een beperkt aantal deelnemers, vindt deelname plaats in volgorde van inschrijving. Voor de bij de opleiding ingeschreven studenten is, bij tijdige inschrijving, plaatsing gegarandeerd bij de onderwijseenheden die behoren tot het verplichte curriculum van de opleiding. Dit artikel geldt niet voor de profielvakken waar studenten worden ingedeeld op basis van eerste en tweede voorkeur.

3.4.1.3 In afwijking van artikel 3.4.1.1 geldt voor bepaalde onderwijseenheden met goedkeuring van het faculteitsbestuur een andere inschrijftermijn (veertien of achtentwintig kalenderdagen). De desbetreffende onderwijseenheid en de bijbehorende inschrijftermijn staan in de Studiegids.

3.4.1.4 De student die zich niet tijdig heeft ingeschreven kan zich melden bij het onderwijsbureau van de faculteit waarvan de opleiding onderdeel uitmaakt. In het geldende inschrijfprotocol staan de

¹⁰ Overeenkomstig artikel 7.3j van de WHW ('vrij onderwijsprogramma in het wetenschappelijk onderwijs').

¹¹ [Inschrijven voor vakken en tentamens - Universiteit Leiden](#)

omstandigheden op grond waarvan de student in afwijking van artikel 3.4.1.1 kan worden ingeschreven.

Artikel 3.4.2 **Deelname aan tentamens**

3.4.2.1 Voor deelname aan het tentamen of deeltentamen is vereist dat de student zich inschrijft tot uiterlijk tien kalenderdagen voor aanvang van het tentamen of het deeltentamen.

3.4.2.2 Voor deelname aan de tweede tentamengelegenheid van dezelfde onderwijseenheid in het lopende studiejaar is vereist dat de student zich inschrijft tot uiterlijk vijf kalenderdagen voor de aanvang van het tentamen of het deeltentamen. Deze termijn geldt ook voor de situatie als bedoeld in artikel 4.6.2.

3.4.2.3 De student die zich niet tijdig heeft ingeschreven voor het tentamen volgens het geldende inschrijfprotocol kan zich melden bij het onderwijsbureau van de faculteit waarvan de opleiding onderdeel uitmaakt. In het geldende inschrijfprotocol staan de omstandigheden op grond waarvan de student in afwijking van de artikelen 3.4.2.1 en 3.4.2.2 kan worden ingeschreven.

Artikel 3.5 **Verspreiding studiematerialen**

3.5.1 Het is de student niet toegestaan foto's, audio- of video-opnames van colleges en onderwijsgerelateerde gesprekken, waaronder de nabesprekingen van tentamens (met inbegrip van tentamenopgaven en antwoordmodellen), te maken zonder uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van de desbetreffende docent. Indien toestemming wordt verleend, is de student slechts gerechtigd de opname voor eigen gebruik te benutten; verspreiding of publicatie van de opname op welke wijze dan ook is niet toegestaan. De student heeft geen zelfstandige zeggenschap over deze materialen, tenzij de universiteit deze expliciet aan de student heeft toegekend.

3.5.2 Het is studenten niet toegestaan op welke wijze dan ook studiematerialen te verspreiden of te publiceren. De student is slechts gerechtigd de materialen voor eigen gebruik te benutten.

3.5.3 Het is de student niet toegestaan inbreuk te maken op de intellectuele eigendomsrechten van de universiteit, van derden of van degene met wie licentie afspraken zijn gemaakt.

Hoofdstuk 4 Tentamens en examens, vervolgopleiding

Artikel 4.0 Uitzonderingen vanwege overmachtssituaties

4.0.1 Indien, vanwege een crisis of andere overmachtssomstandigheden, het niet mogelijk is tentamens en examens aan te bieden in de vorm of op het moment, zoals in deze regeling of in de Studiegids is vastgelegd, zullen wijzigingen hierin tijdig bekend worden gemaakt door het daartoe bevoegde orgaan. De bekendmaking gebeurt in ieder geval op Brightspace dan wel wordt op Brightspace vermeld via welk ander medium hierover wordt gecommuniceerd. Onder een crisis wordt verstaan een crisis als omschreven in artikel 1 van de Regeling Coördinatie Crisisbeheersing Universiteit Leiden.

Artikel 4.1 Tentamengelegenheid

4.1.1 Tweemaal per studiejaar wordt de gelegenheid geboden tot het afleggen van het tentamen verbonden aan elk van de onderwijseenheden die in dat jaar worden aangeboden. Voor praktische oefeningen bepaalt de examencommissie de wijze van herkansing.

4.1.2 Het faculteitsbestuur draagt zorg voor de praktische organisatie van de tentamens en examens en ziet erop toe, zo nodig door surveillance, dat de tentamens en examens in goede orde verlopen. Indien gebruik wordt gemaakt van surveillance op afstand gebeurt dit volgens het Protocol Surveillance op Afstand.

4.1.3 Niet van toepassing.

4.1.4 Indien het cijfer van een onderwijseenheid samengesteld wordt uit meerdere deeltentamens kan afgeweken worden van het aantal kansen zoals bedoeld in 4.1.1., met dien verstande dat de student minimaal in staat wordt gesteld om bij de tweede tentamengelegenheid het vak alsnog met een voldoende af te sluiten door een tentamen dat representatief is voor het gevolgde vak. Indien hier sprake van is wordt dit vastgelegd in de Studiegids.

4.1.5 In overeenstemming met artikel 7.13, tweede lid, sub h van de wet zijn in de Studiegids de tentamendata opgenomen.

4.1.6 In bijzondere gevallen kan de examencommissie een student op diens verzoek in afwijking van artikel 4.1.1, een extra tentamengelegenheid toestaan.

4.1.7 Gedurende een masteropleiding heeft een student eenmaal de gelegenheid een tentamen dat met goed gevolg is afgelegd, opnieuw af te leggen. De examencommissie kan hiervan, in uitzonderlijke, individuele gevallen op verzoek van de student, afwijken. Een tentamen dat met goed gevolg is afgelegd kan alleen opnieuw worden afgelegd in hetzelfde studiejaar waarin dit resultaat is behaald. Bij deze eenmalige herkansing geldt het hoogst behaalde resultaat. Het in de eerste volzin bedoelde tentamen kan uit meerdere deeltentamens bestaan. Inschrijving hiervoor verloopt overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 3.4.1.1 en 3.4.2.2.

4.1.8 Van de mogelijkheid in artikel 4.1.7 tot het opnieuw afleggen is uitgesloten:

- een mondeling tentamen;
- een praktische oefening
- een met goed gevolg afgelegd tentamen bij een andere instelling dan de Universiteit Leiden.

4.1.9 Wanneer een onderwijseenheid deel uitmaakt van meerdere opleidingen heeft de student eenmaal de gelegenheid het betreffende voldoende resultaat voor het bij die onderwijseenheid behorende tentamen opnieuw af te leggen.

Artikel 4.2 **Verplichte volgorde**

4.2.1 De verplichte volgorde van tentamens is vermeld in de Studiegids. Aan tentamens waarvoor een verplichte volgorde geldt, kan pas worden deelgenomen indien de tentamens van een of meerdere andere onderwijseenheden met goed gevolg zijn afgelegd.

4.2.2 Voor de onderwijseenheden en de tentamens waarmee deze worden afgesloten die in een bepaalde volgorde moeten worden doorlopen, kan de examencommissie in bijzondere gevallen op schriftelijk en gemotiveerd verzoek van de student een andere volgorde bepalen.

Artikel 4.3 **Vorm van de tentamens**

4.3.1 De wijze van tentamineren staat vermeld in de Studiegids. Daarbij is aangegeven of het tentamen, dan wel de deeltentamens, van een onderwijseenheid schriftelijk, digitaal of mondeling, of een combinatie hiervan, dan wel op een andere wijze wordt afgelegd. Vastgestelde vormen van (deel)tentamens mogen alleen in bijzondere gevallen worden gewijzigd door de examencommissie in overleg met de examiner. Wijzigingen moeten garanderen dat de leerdoelen van de onderwijseenheid worden getoetst.

4.3.2 De gang van zaken bij tentaminering en de richtlijnen en aanwijzingen, zoals bedoeld in artikel 7.12b, eerste lid, onder b in de wet, om de uitslag van tentamens en examens te beoordelen en vast te stellen, staan beschreven in de 'Regels en Richtlijnen van de examencommissie'.

4.3.3 Aan studenten met een handicap of chronische ziekte wordt de gelegenheid geboden de tentamens op een zoveel mogelijk aan hun individuele handicap aangepaste wijze af te leggen. Deze aanpassingen mogen niet van invloed zijn op de kwaliteit of moeilijkheidsgraad van een tentamen. De examencommissie wint zo nodig, als bedoeld in het Protocol studeren met een functiebeperking¹², deskundig advies in alvorens te beslissen.

4.3.4 In bijzondere gevallen kan de examencommissie op verzoek van de student, binnen de kaders van de Onderwijs- en Examenregeling, toestaan dat een tentamen op een andere wijze wordt afgelegd dan in de Studiegids is vastgelegd.

¹² Protocol studeren met een functiebeperking.

4.3.5 De tentaminering vindt plaats in de voor deze opleiding in de Onderwijs- en Examenregeling vastgelegde onderwijsta(a)l(en). De examencommissie kan toestaan dat, op verzoek van de student, de tentaminering plaatsvindt in een andere taal.

Artikel 4.4 **Mondelinge tentamens**

4.4.1 Mondeling wordt niet meer dan één persoon tegelijk getentamineerd, tenzij de examencommissie anders heeft bepaald.

4.4.2 Het mondeling afnemen van een tentamen is openbaar, tenzij de examencommissie in een bijzonder geval anders heeft bepaald, dan wel de student daartegen bedenkingen heeft.

Artikel 4.5 **Regels en Richtlijnen examencommissie**

4.5.1 Conform artikel 7.12b, derde lid, van de wet stelt de examencommissie regels vast over de uitvoering van haar taken en bevoegdheden en over de maatregelen die zij in geval van fraude kan nemen.

4.5.2 De examencommissie draagt er zorg voor dat het recht van de student om beroep in te stellen tegen beslissingen van de examencommissie of de examinatoren is gewaarborgd.

Artikel 4.6 **Oordeel**

4.6.1 De examinerator stelt zo snel mogelijk na het afnemen van een mondeling tentamen het oordeel vast. De student krijgt hierover een bericht uit het universitair studievoortgangssysteem.

4.6.2 Binnen vijftien werkdagen na de dag waarop het tentamen of het deeltentamen is afgenomen stelt de examinerator het oordeel over een schriftelijk of op andere wijze afgenomen tentamen of deeltentamen vast. De uitslag wordt, binnen dezelfde 15 werkdagen, bekend gemaakt aan de student. Het eindoordeel wordt vastgelegd in het universitaire studievoortgangssysteem. De student krijgt hierover een bericht via het universitair studievoortgangssysteem. Het oordeel is uiterlijk vijf werkdagen voor de daaropvolgende gelegenheid van hetzelfde tentamen bekend. Bij overschrijding van deze termijn kan het desbetreffende tentamen worden verplaatst.

4.6.3 Wanneer niet aan de in 4.6.2 vermelde termijnen van vijftien respectievelijk vijf werkdagen kan worden voldaan, dan wordt de student hiervan op de hoogte gesteld via een bericht op het u-mailadres van de student voordat deze termijn verlopen is. In dit bericht is opgenomen op (uiterste) datum het oordeel bekend wordt gemaakt.

4.6.4 De uitslag van het tentamen wordt uitgedrukt in een geheel getal of een getal met maximaal één decimaal, tussen 1,0 tot 10,0, beide grenzen inbegrepen. De uitslag van het tentamen wordt niet

uitgedrukt in een getal tussen 5,0 en 6,0. Nadere bepalingen ten aanzien van de uitdrukking van een oordeel is vastgelegd in de Regels en Richtlijnen van de examencommissie.

4.6.5 Het tentamen is met goed gevolg afgelegd als de uitslag 6,0 of hoger is.

4.6.6 Indien deelname aan een praktische oefening voorwaarde is voor toelating tot het afleggen van een tentamen, dan kan de examencommissie besluiten dat het tentamen is afgelegd zodra met goed gevolg aan de praktische oefening is deelgenomen.

4.6.7 Op het schriftelijke of digitale bewijsstuk van de uitslag van een tentamen wordt de student gewezen op het inzagerecht bedoeld in artikel 4.8 en op de beroepsprocedure.

4.6.8 De examencommissie kan regels opstellen waaruit blijkt onder welke voorwaarden zij gebruik zal maken van de haar in art. 7.12b, derde lid, van de wet gegeven bevoegdheid om te bepalen dat niet ieder tentamen met goed gevolg behoeft te worden afgelegd, en/of onder welke voorwaarden de resultaten van deeltentamens elkaar kunnen compenseren. Deze regels zijn opgenomen in de Regels en richtlijnen van de examencommissie.

Artikel 4.7 **Geldigheidsduur tentamens**

4.7.1 Het faculteitsbestuur kan de geldigheidsduur van met goed gevolg afgelegde tentamens beperken, behoudens de bevoegdheid van de examencommissie die geldigheidsduur in een individueel geval te verlengen. De geldigheidsduur van een met goed gevolg afgelegd tentamen kan uitsluitend worden beperkt, indien de getentamineerde kennis of het getentamineerde inzicht aantoonbaar verouderd is, of indien de getentamineerde vaardigheden aantoonbaar verouderd zijn.

4.7.2 De examencommissie kan voor tentamens waarvoor de geldigheidsduur beperkt is, conform de in de Regels en Richtlijnen opgenomen criteria, op verzoek van de student, de geldigheidsduur voor een door haar te bepalen periode verlengen. In geval van bijzondere omstandigheden in de zin van artikel 7.51, tweede lid van de wet handelt de examencommissie conform het bepaalde hierover in artikel 7.10, vierde lid van de wet.

4.7.3 De in de op grond van 4.7.1 beperkte geldigheidsduur gaat in op 1 september van het studiejaar volgend op dat waarin het cijfer is behaald of de vrijstelling is verleend.

Artikel 4.8 **Inzagerecht en nabespreking**

4.8.1 Uiterlijk binnen dertig kalenderdagen na de bekendmaking van de uitslag van een schriftelijk of digitaal tentamen en in ieder geval voordat de tweede tentamengelegenheid plaatsvindt, heeft de student recht op inzage in en nabespreking van diens beoordeelde werk.

4.8.2 Binnen de in 4.8.1 genoemde termijn kan kennis worden genomen van de vragen en opdrachten van het desbetreffende tentamen, alsmede van de normen aan de hand waarvan de beoordeling heeft plaatsgevonden.

4.8.3 In de Studiegids of de digitale onderwijsleeromgeving wordt bekend gemaakt op welke wijze en op welk tijdstip de nabespreking van het tentamen plaatsvinden.

4.8.4 De examencommissie heeft de bevoegdheid te bepalen of de inzage en de nabespreking collectief dan wel individueel plaatsvinden.

4.8.5 De inzage en nabespreking geschieden op een door de examinator te bepalen plaats en tijdstip.

4.8.6 Indien de betrokkene aantoonbaar door overmacht verhinderd te zijn of te zijn geweest voor de inzage en de nabespreking dan wordt aan diegene een andere gelegenheid geboden, zo mogelijk binnen de in 4.8.1 genoemde termijn.

Artikel 4.9 **Vrijstelling van tentamens en/of praktische oefeningen**

De examencommissie kan de student op diens verzoek, gehoord de desbetreffende examinator, vrijstelling verlenen van het afleggen van één of meer tentamens of van deelname aan praktische oefeningen, indien de student:

- een qua inhoud en niveau overeenkomstige onderwijseenheid van een universitaire of hogere beroepsopleiding heeft voltooid, dan wel
- aantoonbaar door werk- of beroepservaring over voldoende kennis en vaardigheden te beschikken met betrekking tot de desbetreffende onderwijseenheid.

Artikel 4.10 **Examen**

4.10.1 De examencommissie reikt een getuigschrift uit wanneer blijkt dat het examen met goed gevolg is afgelegd.

4.10.2 De examencommissie kan zelf een tot het examen behorend onderzoek naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de examinandus instellen en de uitkomsten daarvan beoordelen.

4.10.3 Het getuigschrift wordt niet eerder uitgereikt dan nadat het College van Bestuur heeft verklaard dat aan de procedurele eisen (waaronder het voldoen aan de verplichting tot het betalen van collegegeld) voor de afgifte is voldaan. Per opleiding wordt één getuigschrift uitgereikt. Op het getuigschrift wordt vermeld dat de opleiding dan wel de afstudeerrichting is verzorgd door de Universiteit Leiden.

4.10.4 Overeenkomstig de regeling als bedoeld in artikel 7.11, derde lid, van de wet kan degene die aanspraak heeft op uitreiking van een getuigschrift de examencommissie verzoeken daartoe nog niet

over te gaan mits de inschrijvingsduur voor de betreffende opleiding niet langer is dan de nominale studieduur plus één studiejaar.

4.10.5 Dit verzoek moet worden ingediend binnen vijf werkdagen nadat de student op de hoogte is gebracht van de uitslag van het examen. Bij dit verzoek geeft de student aan wanneer die het getuigschrift wil ontvangen.

4.10.6 De examencommissie kan het verzoek tevens inwilligen indien het niet inwilligen van het verzoek zal leiden tot een onbillijkheid van overwegende aard.

4.10.7 Aan het getuigschrift wordt een in het Nederlands en/of in het Engels gesteld supplement toegevoegd dat voldoet aan het Europese overeengekomen standaardformat, inclusief de grading table die van toepassing is voor de opleiding. Tezamen met het getuigschrift wordt een vertaling van het getuigschrift en een certificaat in het Latijn uitgereikt.

Artikel 4.11 **Graadverlening**

4.11.1 Aan degene die het examen met goed gevolg heeft afgelegd wordt de graad Master verleend met de toevoeging of Science.

4.11.2 De verleende graad wordt op het getuigschrift van het examen aangetekend.

Artikel 4.12 **Judicia**

4.12.1 Aan de uitslag van een examen is een judicium verbonden.

4.12.2 Uitgangspunt voor de bepaling van het judicium is het gewogen gemiddelde van alle tentamens die tot het examen behoren, met uitzondering van die onderwijseenheden waarvoor vrijstelling is toegekend of die waarvoor slechts een bewijs van deelname is geregistreerd. Onderwijseenheden die bij andere opleidingen, waaronder buitenlandse, zijn gevolgd dienen te zijn goedgekeurd door de examencommissie.

4.12.3 Het gewogen gemiddelde van alle cijfers wordt bepaald door van elke onderwijseenheid het aantal studiepunten (EC) te vermenigvuldigen met het voor dat onderdeel toegekende cijfer, de uitkomsten hiervan op te tellen en het resultaat daarvan te delen door het aantal behaalde studiepunten.

4.12.4 Onverminderd het bepaalde in 4.12.6 en 4.12.7 wordt op het getuigschrift en op het diploma-supplement het predicaat 'cum laude' vermeld indien voor de voltijdopleidingen voldaan is aan de volgende eisen:

- het gewogen gemiddelde van alle onderwijseenheden is een 8,0 of hoger;
- voor het eindwerkstuk van de masteropleiding is minimaal een 8,0 behaald;

- het examen is behaald binnen de nominale studieduur + 1 jaar.

Voor deeltijdopleidingen stelt de examencommissie overeenkomstige eisen naar rato van het aantal studiejaar van deze opleiding vast.

4.12.5 Onverminderd het bepaalde in 4.12.6 en 4.12.7 wordt op het getuigschrift en op het diploma-supplement het predicaat 'summa cum laude' vermeld indien voor de voltijdopleidingen voldaan is aan de volgende eisen:

- het gewogen gemiddelde van alle onderwijseenheden een 9,0 of hoger is;
- voor het eindwerkstuk van de masteropleiding minimaal een 9,0 behaald is;
- het examen is behaald binnen de nominale studieduur;
- alle onderwijseenheden zijn met tenminste een 7,0 afgerond;
- geen van de onderdelen mag een herkansing betreffen.

Voor deeltijdopleidingen stelt de examencommissie overeenkomstige eisen naar rato van het aantal studiejaar van deze opleiding vast.

4.12.6 De examencommissie kan besluiten in andere, bijzondere gevallen een predicaat te verlenen, mits het gewogen gemiddelde niet meer dan 0,5 punt afwijkt van het in het vierde dan wel vijfde lid bepaalde. Daarbij valt te denken aan aspecten zoals de ontwikkeling die de student tijdens de opleiding heeft doorgemaakt, bepaalde uitzonderlijke prestaties die de student geleverd heeft in het eindwerkstuk of scriptie of andere relevante bijzondere omstandigheden.

4.12.7 Ingeval de student een ordemaatregel, als omschreven in de Regels en Richtlijnen, is opgelegd wegens een onregelmatigheid, fraude of plagiaat, wordt geen predicaat verleend, tenzij de examencommissie anders beslist.

Artikel 4.13 Vervolgopleiding

De verleende graad geeft toegang tot de promotie.

Hoofdstuk 5 Toegang en toelating tot de opleiding per september 2027 of per februari 2028

Artikel 5.1 Bewijs van toelating

5.1.1 Een bewijs van toelating wordt door het bestuur van de faculteit verstrekt indien de student voldoet aan de toelatingseisen zoals vastgelegd in artikel 5.2 of 5.3. In geval het College van Bestuur een maximum aantal voor de opleiding in te schrijven personen heeft vastgesteld, wordt een bewijs van toelating verstrekt wanneer is voldaan aan deze toelatingseisen en dat aantal niet wordt overschreden.

5.1.2 Het bewijs van toelating wordt aangevraagd volgens de regels als vastgelegd in de Regeling toelating masteropleidingen¹³.

Artikel 5.2 Eisen toelating tot de opleiding

5.2.1 Tot de opleiding zijn toelaatbaar degenen die in het bezit zijn van (één van) de volgende graden (artikel 7.30b, eerste lid van de wet)¹⁴:

- a. de graad bachelor in bestuurskunde, politieke wetenschappen, publiek management, openbare economie of een vergelijkbare opleiding die nauw verband houdt met bestuurskunde van een onderzoeksuniversiteit (WO) en competentie in de methodologie van sociaalwetenschappelijk onderzoek, zoals blijkt uit eerdere cursussen, of;
- b. de graad Bachelor van een erkende onderzoeksuniversiteit (WO), mits de persoon de minor 'Public Administration: Multi-Level Governance' of de minor 'Bestuurskunde: Openbaar Bestuur, Beleid en Management' aan de Universiteit Leiden heeft afgerond en bekwaamheid kan aantonen in onderzoeksmethodologie in de sociale wetenschappen zoals blijkt uit cursussen, of;
- c. de graad bachelor in culturele antropologie, pedagogische wetenschappen, recht, sociale/gedragwetenschappen, geschiedenis, area studies, filosofie, international studies, sociologie, en volksgezondheid van een onderzoeksuniversiteit (WO) en daarnaast het behalen van het voorgeschreven pre-masterprogramma conform artikel 5.4.1 en 5.4.2.
- d. de hbo-bachelor graad in bestuurskunde, bestuurskunde & overheidsmanagement, business administration, European studies, human resource management, security studies en management & consultancy en daarnaast het behalen van het voorgeschreven pre-masterprogramma conform artikel 5.4.1 en 5.4.2.

¹³ Regeling toelating masteropleidingen

¹⁴ Let op: *"In ons stelsel is het zo geregeld dat een bachelordiploma in principe toegang geeft tot het masteronderwijs. Hierbij wordt geen onderscheid gemaakt tussen een hbo-bachelordiploma en een wo-bachelordiploma."*, Kamerstukken II 31288, nr.1188, brief Minister OCW over aanpak toegankelijkheid en doorstroom in het hbo en wo, 9 april 2025.

5.2.2 Ieder die niet voldoet aan de diploma-vereisten of de opgelegde premaster als genoemd in 5.2.1 kan een verzoek indienen bij de toelatingscommissie. De toelatingscommissie beoordeelt of de verzoeker kan worden toegelaten tot de opleiding.

Hiertoe beoordeelt de toelatingscommissie of de verzoeker over voldoende kennis, inzicht en vaardigheden beschikt op hetzelfde niveau als een bachelorgraad of een verwante bachelorgraad als genoemd in 5.2.1, onderdelen a en b. Eventueel onder nader te stellen voorwaarden.

De toelatingscommissie beoordeelt, indien van toepassing, of de verzoeker voldoet aan de Kwalitatieve toelatingseisen (selectie-eisen) als genoemd in 5.2.4.

Artikel 5.2.3 **Engelse taal en Nederlandse taal**

5.2.3.1 Niet van toepassing.

5.2.3.2 Niet van toepassing

5.2.3.3 Ter nadere uitwerking van artikel 2.8 inzake de beheersing van de onderwijstaal dient de student die toegelaten wil worden voor een Nederlandstalige master te beschikken over één van de volgende diploma's of te voldoen aan:

- een diploma voortgezet onderwijs of hoger onderwijs onderwezen in het Nederlands;
- een afgerond TUL examen georganiseerd door de Universiteit Leiden van niveau TUL-gevorderd;
- een Certificaat Nederlands als Vreemde Taal, niveau Educatief Startbekwaam of niveau Educatief Professioneel.

5.2.3.4 Het taalniveau in <5.2.3.1, uitgezonderd de 2^e en 3^e bullit, en> 5.2.3.2 zijn niet toepassing wanneer een hoger niveau van taalbeheersing is vereist en deze is opgenomen als kwalitatieve toelatingseis (selectie-eis) in artikel 5.2.4. Als een hogere eis is opgenomen in artikel 5.2.4. dienen alle studenten hieraan te voldoen.

Artikel 5.2.4 **Kwalitatieve toelatingseisen (selectie-eisen)**

Niet van toepassing.

Artikel 5.2.5 **Capaciteitsbeperking**

Niet van toepassing.

Artikel 5.3 **Deficiënties**

5.3.1 Studenten die in het bezit zijn van een WO-bachelordiploma, een verwant WO-bachelordiploma als bedoeld in 5.2.1, onderdeel b of een gelijkwaardig diploma, maar die nog maximaal 1 (kan variëren van 1 tot 15) studiepunten aan deficiënties hebben, kunnen worden toegelaten tot de opleiding mits redelijkerwijs mag worden verwacht dat binnen redelijke termijn alsnog voldaan wordt aan de toelatingseisen.

5.3.2 Studenten die nog deficiënties hebben als bedoeld in 5.3.1 kunnen na toelating tot de opleiding deelnemen aan het onderwijs, maar geen examen of door het faculteitsbestuur bij zijn besluit tot toelating aan te wijzen tentamens afleggen.

5.3.3 Voor toelating als bedoeld onder 5.3.1 stelt de toelatingscommissie een inhaalprogramma met tentamengelegenheden vast.

5.3.4 Indien op grond van 5.3.1 een student wordt toegelaten tot de opleiding maken de tentamens die moeten worden afgelegd om alsnog aan de toelatingseisen te voldoen geen deel uit van het curriculum van de masteropleiding.

Artikel 5.4 **Premasters en educatieve module**

5.4.1 De opleiding heeft het volgende schakelprogramma ingericht om deficiënties weg te nemen: premaster Management van de Publieke Sector.

5.4.2 Krachtens artikel 7.30b eerste lid van de wet zijn toelaatbaar tot het schakelprogramma degenen die in het bezit zijn van (één van) de volgende graden zoals genoemd in artikel 5.2.1c, op voorwaarde dat zij voldoen aan de taaleisen zoals omschreven in 5.2.3 van deze OER.

5.4.3 De student aan wie de graad Bachelor of Master in het wetenschappelijk onderwijs is verleend en die voldoet aan de gestelde eisen inzake voldoende verwantschap, kan worden ingeschreven met alleen het oogmerk de educatieve module te volgen en af te ronden teneinde daarmee een beperkte tweedegraads bevoegdheid te behalen.

5.4.4 De educatieve module behoort tot de verantwoordelijkheid van de examencommissie van het ICLON.

5.4.5 Naast de eisen genoemd in 5.4.2. gelden voor het schakelprogramma krachtens artikel 7.30b tweede lid de volgende kwalitatieve toelatingseisen:

- Resultaten uit de vooropleiding waaruit voldoende vertrouwen naar voren komt dat de betrokkene de premaster en de master succesvol kan afronden. Een gewaarmerkte cijferlijst van de afgeronde bacheloropleiding (wo of hbo) met een niet afgerond gewogen gemiddeld eindcijfer van minimaal 7,0 is het criterium voor voldoende vertrouwen.

5.4.6. In uitzonderlijke situaties kan substantiële en relevante werkervaring de vereiste genoemd in artikel 5.4.5 compenseren als dit ruim voldoende vertrouwen geeft dat de betrokkene de premaster en de master succesvol kan afronden. Een CV met toelichting waaruit de relevante werkervaring blijkt zal de basis zijn voor deze beslissing.

De aanvrager heeft vrije keuze voor één van de twee startmomenten van de premaster. Aansluiting tot het startmoment van de gewenste afstudeerrichting van de master is zijn/haar eigen verantwoordelijkheid.

5.4.7. Indien artikel 5.4.5. of 5.4.6. is toegepast gelden de volgende deadlines met betrekking tot de toelatingseisen:

- Voor de start van de premaster in semester 1: 15 mei of 1 april voor studenten die huisvesting of een visum nodig hebben
- Voor de start van de premaster in semester 2: 15 november of 15 oktober voor studenten die huisvesting of een visum nodig hebben

5.4.8. Informatie over de premaster kan worden opgevraagd bij de opleiding. In principe betreft het schakelprogramma avondonderwijs.

5.4.9. De premaster moet binnen één jaar met succes worden afgerond om tot het masterprogramma te worden toegelaten.

5.4.10. Toelating tot de premaster wordt slechts éénmalig gegeven. Na één jaar vervallen de rechten tot toelating ongeacht of er aan de toelatingseisen kan worden voldaan.

5.4.11. Vakken die eventueel in een ander premaster programma verzorgd door het Instituut Bestuurskunde zijn behaald, kunnen niet worden ingezet ter vervanging van vakken in de premaster voor MPS. Dit geldt andersom ook.

Hoofdstuk 6 Studiebegeleiding en studieadvies

Artikel 6.1 Studievoortgangadministratie

6.1.1 Het faculteitsbestuur registreert de individuele studieresultaten van de studenten.

6.1.2 De student kan op elk gewenst moment diens studieresultaten inzien in het studievoortgangssysteem.

Artikel 6.2 Introductie en begeleiding

De opleiding draagt zorg voor de introductie en de studiebegeleiding van de studenten.

Artikel 6.3 Begeleiding van de scriptie/het eindwerkstuk/het afstudeerverslag/eindwerk van een opleiding

6.3.1 De student maakt met de eerste beoordelaar een planning voor het de scriptie/het eindwerkstuk/het afstudeerverslag/eindwerk van een opleiding als bedoeld in 3.3.2. Deze planning is afgeleid van de studielast die voor deze onderwijseenheid in de Studiegids is vastgelegd.

6.3.2 In de planning bedoeld in 6.3.1 is tevens de frequentie van de begeleiding en de wijze waarop de begeleiding wordt gegeven vastgelegd.

Artikel 6.4 Topsport

Aan studenten die topsport bedrijven wordt de gelegenheid geboden hun studie, zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, aan de eisen van hun sportieve bezigheden aan te passen. Om vast te stellen wie tot deze categorie behoren, hanteert de opleiding de richtlijnen zoals opgenomen in de [Regeling Financiële Ondersteuning Studenten](#), deel III van het College van Bestuur.

Artikel 6.5 Handicap of chronische ziekte

Aan studenten met een handicap of met een chronische ziekte wordt de gelegenheid geboden hun studie, zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, aan de beperkingen die de handicap of chronische ziekte met zich meebrengt aan te passen. Deze aanpassingen worden zoveel mogelijk op de individuele functiebeperking van de student afgestemd, maar mogen de kwaliteit of moeilijkheidsgraad van een vak of het examenprogramma niet wijzigen.¹⁵

¹⁵ Protocol studeren met een functiebeperking.

Artikel 6.6 **Buitenlands verblijf en stage**

Voor studenten die ten gevolge van een door de examencommissie goedgekeurd buitenlands studieverblijf of een goedgekeurde stage aantoonbare studievertraging zouden ondervinden, wordt een regeling getroffen om de vertraging zoveel mogelijk te beperken.

Hoofdstuk 7 Evaluatie van het onderwijs

Artikel 7.1 Evaluatie van het onderwijs

Het onderwijs in de opleiding wordt als volgt geëvalueerd:

- Cursusevaluaties van een door de opleiding bepaalde frequentie en vorm, binnen de wettelijk bepaalde eisen en volgens de uitgangspunten van het facultaire toetskader.
- Programma-evaluaties

Het opleidingsbestuur/ de opleidingsdirecteur stelt de opleidingscommissie op de hoogte van de uitkomsten van de evaluatie. De opleidingscommissie van deze opleiding geeft advies aan het opleidingsbestuur over eventuele maatregelen om de kwaliteit te bevorderen. Het opleidingsbestuur neemt zo nodig maatregelen ter verbetering van de kwaliteit.

Hoofdstuk 8 Slotbepalingen

Artikel 8.1 Wijziging

8.1.1 Wijzigingen van deze regeling worden door het faculteitsbestuur na voorafgaande instemming van de faculteitsraad of de opleidingscommissie, afhankelijk van de betrokken onderwerpen, bij afzonderlijk besluit vastgesteld.

8.1.2 Wijzigingen in deze regeling die van toepassing zijn voor een bepaald studiejaar moeten voor de aanvang van dat studiejaar zijn vastgesteld en op de daarvoor bepaalde wijze zijn gepubliceerd. Hiervan kan uitsluitend worden afgeweken als een snellere invoering van een wijziging strikt noodzakelijk is en als daarbij de belangen van de studenten redelijkerwijs niet worden geschaad.

8.1.3 Een wijziging kan niet ten nadele van studenten van invloed zijn op enige beslissing welke krachtens deze regeling door de examencommissie is genomen ten aanzien van een student.

Artikel 8.2 Bekendmaking

Het faculteitsbestuur dan wel opleidingsbestuur draagt zorg voor bekendmaking van deze regeling en van de Regels en Richtlijnen die door de examencommissie zijn vastgesteld, alsmede van elke wijziging van deze stukken via de universitaire website.

Artikel 8.3 Geldigheidsduur

De Onderwijs- en examenregeling geldt voor de duur van één studiejaar.

Artikel 8.4 Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking op 1 september 2026.